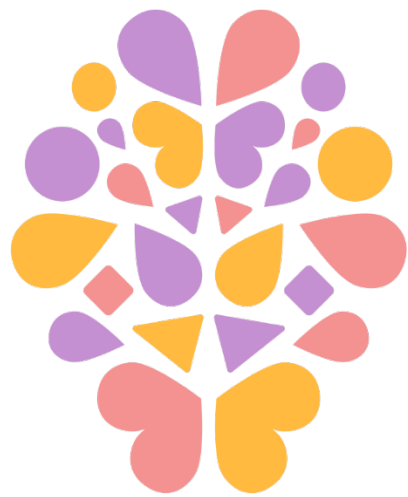

Digitalisaatio ja Bildung

BILDUNG

1. Digitalisaatio ja Bildung

Alati laajeneva digitalinen transformaatio muokkaa yhä useampia elämänalueita yhteiskunnassamme. Meidän jokaisen on opittava selviytymään kehityksen myötä lisääntyvien mahdollisuuksien ja haasteiden keskellä.

Tämä teksti on suomenkielinen tiivistelmä BildungALE-Erasmus+ hankkeen raportista ”Digitalisation and Bildung”, jossa digitalisaatio ja digitaalinen transformaatio liitetään Bildung-käsitteeseen (tässä suomennettu sivistykseksi, joka on merkitykseltään lähellä.)

BildungALE-hankkeessa sovelletaan Lene Rachel Andersenin koostamaa Bildung-käsitettä. Andersen jaottelee sivistyksen neljään ulottuvuuteen, jotka ovat: siirrettävä tieto, ei-siirrettävä tieto, vastuuntunto ja aktiivinen kansalaisuus.

Siirrettävä tieto / horisontin laajentaminen. Digitalisaatio ja digitaalinen transformaatio lisää merkittävästi tiedon saatavuutta ja saavutettavuutta, tavoittaen uusia kohderyhmiä. Digitaalisten työkalujen ja tilojen käyttöön liittyy kuitenkin vaara, siitä että poissuljetaan haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä, joilla ei ole riittävää digitaalista osaamista.

Ei-siirrettävä tieto / emotionaalinen syvyys ja moraali: Ensisilmäyksellä digitaalisella medialla näyttäisi olevan rajoitteita ei-siirrettävän tiedon (moraalinen ja emotionaalinen syvyys) välittämisessä, koska digitaaliset välineet eivät mahdollista henkilökohtaisen viestinnän kaltaista suoraa vuorovaikutusta, joten emotionaalinen yhteys jää puutteelliseksi. Oppimisen kannalta digitaalinen transformaatio tarjoaa kuitenkin mahdollisuuksia käyttää uusia, innovatiivisia lähestymistapoja tunteiden herättämiseen ja näin voidaan löytää yhteys muihin ihmisiin ennennäkemättömillä tavoilla myös monia yhteiskunnallisia näkökohtia huomioiden.

Vastuuntunnon laajentaminen: Sivistyksen kolmas ulottuvuus, vastuuntunnon laajentaminen, sisältää haasteen siirtyä tiedon omaksumisesta yhteiskunnallisten epäkohtien syvempään ymmärtämiseen. Tästä seuraa valmius ottaa vastuuta yhteiskunnan kehittämisestä. Digitalisaatio ja digitaalinen transformaatio luo kanavia vedota ihmisten vastuullisuuteen ja valmiutta aktivoitua.

Aktiivinen kansalaisuus Tämä vie meidät sivistyksen viimeiseen ulottuvuuteen, sillä kasvava vastuuntunto ja digitaalisten muutosten tuomat uudet mahdollisuudet voivat johtaa uusiin keinoihin kansalaisten voimaannuttamiseksi, kuten viestintä tilasta toiseen (communicating across space), vuorovaikutus ja toisiltamme oppiminen, yhteiskuntiemme haasteiden jakaminen ja ymmärtäminen sekä vastuun kantaminen kehittämällä digitaalista aktivismia ja kansalaistoimintaa.

Käynnissä oleva digitaalinen transformaatio muuttaa koko yhteiskuntaamme, tuottaen myös uudenlaisia digitaalisia ympäristöjä, joissa ihmiset voivat tavata virtuaalisesti. Tähän liittyy aikuiskoulutuksen osalta hyvin konkreettisia haasteita, kuten digitaalinen kuilu, tarvittavien laitteiden tai internetin saatavuus sekä uudet tavat manipuloida yksilöä ja yleistä mielipidettä. On erittäin tärkeää huomata, että monet yksityiset yritykset käyttävät algoritmeja tutkiakseen käyttäytymistä ja

syöttävät heille tietoja, jotka vastaavat heidän aikaisempaa digitaalista käyttäytymistään; tämä tarkoittaa, että yritykset voivat vaikuttaa trendeihin, yhteiskunnalliseen kehitykseen, kuluttajakäyttäytymiseen ja maailmankatsomuksiin.

Bildung-käsite kutsuu meidät tarkastelemaan näitä kauaskantoisia yhteiskunnallisia kehityssuuntia, ei vain yksittäisten "siilojen" näkökulmasta vaan yhdistämällä yhteiskunnan eri alueita kuten poliittinen valta, tiede tai talous, jotka liittyvät estetiikkaan ja moraalikysymyksiin ja ottavat siten kriittisen ja kokonaisvaltaisen näkökulman näihin muutoksiin.

2. Esimerkkejä hyvistä käytännöistä

Kolme esimerkkiä hyvistä käytännöistä havainnollistavat digitalisaation ja digitaalisten muutosten yhdistämistä Bildung-käsitteen lähestymistapoihin.

Digitaalinen kylä (Itävalta): Hanke tarjoaa kunnan omistamien talojen asukkaille mahdollisuuksia oppia digitaalisten välineiden käyttöä matalalla kynnyksellä. Asukkaat voivat esittää hyvin käytännöllisiä kysymyksiä esimerkiksi älypuhelinsovellusten käytöstä tai turvallisten salasanojen luomisesta verkkopalveluita varten. Hankkeessa keskitytään siirrettävään tietoon hankkimalla paremmat tiedot digitekniikasta. Oppiminen on yhteisöllistä, koska hankkeessa huomioidaan myös ei-siirrettävä tieto: osallistujia lähestytään heidän asuinympäristössään ja he saavat osallistumisen myötä myönteisiä kokemuksia näkökulmiensa laajentumisesta. Hankkeen päätavoitteena on lisätä ihmisten osallisuutta parantamalla heidän digitaalisia taitojaan. Se voi edistää myös aktiivista kansalaisuutta, mutta se ei ole hankkeen ensisijainen tarkoitus.

My Blossom Channel (Irlanti): Tämä henkilökohtaisen voimaantumisen ohjelma tarjoaa taitopohjaista koulutusta ja tukea 15–20-vuotiaille kehitysvammaisille nuorille. Blossom Irelandin ohjelmat sopivat hyvin yhteen Bildung-periaatteiden kanssa, koska ne ovat kokonaisvaltaisia ja pyrkivät juurruttamaan sosiaalista vastuuntunnetta. Kurssien aikana on mahdollista oppia uusia itsesäätelytaitoja sekä tunteiden ja mielipiteiden ilmaisutaitoja. Nuoret oppivat, että heidän mielipiteissään on voimaa ja että he voivat muuttaa lähiympäristöään ja myös maailmaa.

Medialukutaito Palestiinassa (Suomi ja Palestiina): Tämä medialukutaito-ohjelma vahvistaa palestiinalaisen kansalaisyhteiskunnan järjestöjä kehittämällä kriittistä medialukutaitoa ja tuottamalla opetusmateriaaleja ihmisten valistamiseksi. Lisäksi ohjelma edistää alueen ihmisten oikeutta saada tietoa. Ohjelma laajentaa ihmisten tietoisuutta ja saa heidät ymmärtämään digitaalisen median haasteita. Ohjelman tarkoituksena on kannustaa oppijoita osallistumaan aktiivisesti yhteiskunnalliseen toimintaan ja parantaa myös laajemman yleisön ymmärrystä digitaalisesta mediasta ja sen käytöstä.

3. Suositukset

Tausta-asiakirja (raportti Digitalisation & Bildung) sisältää suosituksia poliittisille päättäjille, aikuiskouluttajille ja muille koulutuskentän toimijoille.

3.1. Makrotaso

Makrotason suositukset (poliittiset päättäjät, poliitikot, päättävät tahot jne.) tähtäävät Bildung-käsitteen integroinnin edellytysten ja digitaalisen median käytön vahvistamiseen aikuisoppimisessa ja aikuiskoulutuksessa.

- Yritykset tulisi velvoittaa paljastamaan, kuinka niiden algoritmit toimivat turvallisuuden takaamiseksi; digitaalisen maailman demystifiointi; käytettävissä on oltava asianmukaiset rahoituskanavat; digitaalisen median pitäisi olla kaikkien yhteiskunnan jäsenten perusoikeus; läpinäkyvä uutistietojen faktantarkastus pitäisi olla yleinen vaatimus.

3.2. Mesotaso

Mesotason suositusten tavoitteena on vahvistaa aikuiskoulutusorganisaatioita ja laatia suosituksia, jotka tukevat digitaalisten lähestymistapojen ja Bildung-käsitteen integrointia aikuisoppimisen ja aikuiskoulutuksen käytännön työhön.

- Organisaation jokapäiväiseen työhön tulee sisältyä digitaalisia keinoja ja menetelmiä; koulutuksen ja/tai henkilöstön vertaisoppimismahdollisuuksien tulee olla osa organisaation kulttuuria; käytettäessä Bildung-lähestymistapaa digitalisaatioon arvot ja kriittinen tarkastelu tulisi lisätä opetussuunnitelmiin; oppijoilla olisi oltava pääsy digitaalisiin opintoihin ja koulutukseen sekä mahdollisuus hyötyä niistä; oppijoiden välisen digitaalisen kuilun laajentumista tulisi välttää.

3.3. Mikrotaso

Mikrotason suositukset kohdistuvat toimijoihin kuten kouluttajiin, kouluttajien kouluttajiin ja oppijoihin.

- Oppijoiden tarpeet ovat keskiössä; tekniikka muuttuu nopeasti, muutokset on tehtävä askel askeleelta; oppijoille olisi luotava tiloja, joissa he voivat saada äänensä kuuluviin oppimisympäristöissään; käytännön toimijat toimivat palautteen perusteella saadakseen myönteisiä tuloksia; tietoisuutta lisäävää toimintaa tulisi järjestää; digitalisaatiossa olisi noudatettava pedagogisia käsitteitä

